

9. KLASSI EESTI KEELE EKSAM 2018 GRAMMATIKAÜLESANDED

1. Kirjavahemärgista laused. 10 punkti

1. Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktor Triin Soone ütles Laste Vabariik on Eesti Vabariigi 100. aastapäevale pühendatud ettevõtmiste sari mille eesmärk on tutvustada lastele omakultuuri huvitavas vormis.
2. Et siduda omavahel kunsti ja teadust rääkis Triin Soone kaasasime Laste Vabariigi ettevalmistustesse oma ala parimad asjatundjad.
3. Kultuuriminister Indrek Saare sõnul on märgiline et Eesti omariikluse tähtpäeva tähistamine sai alguse just laste ja noorte kultuuriaastal sest lapsed ja noored on ka tulevikus Eesti kultuuri kandjad.
4. Laste Vabariik tegi esimese peatuse 25. mail Põltsamaal sõitis suvel läbi kõik Eesti maakonnad jõudes kokku rohkem kui 50 paika.
5. Laste Vabariigis oli kolm ala etenduseala mänguala ja töötubade ala.
6. Kätlin Vainola kirjutatud ja Taavi Tõnissoni lavastatud lustakas lugu rääkis nii Eestist eestlastest kui ka kõigest muust mida peame oluliseks.
7. Saja-aastased vanaprouad Hulda ja Gulda näidendi „Kõige parem kingitus“ peategelased kes valmistusid Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks esinesid lavaga haagisautol.
8. Ainulaadsel labürint-mängualal võis piiluda maa alla ja merepõhja vaadata taevasse kuulata Eestimaa hääli ära tunda tuttavat ning avastada uut.
9. Muuseumid elamuskeskused raamatukogud kõik need Laste Vabariigi sõbrad pakkusid töötubades toredaid tegevusi.
10. Peame väga oluliseks et lapsed sel mängulisel ja lõbusal moel Eesti Vabariigi sünnipäevast osa said ütles EV 100 programmijuht Maarja-Liisa Soe.

2. Kasuta tumedalt trükitud sõnades suurt ja väikest algustähte õigesti. 7 p

1. Kirjastus **hea lugu** andis Anton Hansen Tammsaare suurteose „**tõde ja õigus**“ välja pidulikus kinkeköites.
2. **XII noorte tantsupidu** tugines Friedrich Robert Faehlmanni tuntud müüdile, mis jutustab **koidu** ja **hämäriku** armastusloo.
3. Eesti Vabariigi 100. aastapäevaks disainiti temaatiline šokolaad, mille ümbrispaberil on kujutatud Eesti tähtsamaid vaatamisväärsusi, nagu **vabaduse väljak**, **lauluväljak**, **paks margareeta**.
4. 2017. aasta **võidupüha** paraad, millega tähistati **võnnu lahingus** saavutatud võitu Landeswehri üle, toimus Rakveres.
5. Ajakiri **kodu ja aed** tutvustas tarbekunstnikke ja disainereid, kes on Eesti kodude väljanägemist tähelepanuväärselt mõjutanud.
6. Paljud inimesed armastavad **rae leiba**, mille tooraine on **eestimaise** päritoluga.
7. Põhjataeva tähtkuju **suur vanker** ei looju kunagi.

3. Kirjuta sulgudes olevad sõnad lünkadesse õiges käändes ja arvus. 8 punkti

19. sajandi I poolel andis pastor Johann Heinrich Rosenplänter välja Eesti-ainelist _____ (teaduslik – ains. os) ajakirja, milles avaldati ka eestlastest kirjameeste _____ (lugu – mitm. os). Mitme selles väljaandes ilmunud _____ (artikkel – ains. om) kaudu sai tuntuks Kristjan Jaak Peterson. Petersoni loomingust avaldati tema eluajal _____ (trükk – ains. seesü) küll vaid väike osa, kuid just tema _____ (teos – mitm. nim) märgivad eesti _____ (rahvuslik – ains. om) ilukirjanduse algust. _____ (Rahvavalgustuslik – mitm. os) põhimõtteid järgis Otto Wilhelm Masing, keda teatakse ka selle järgi, et tema võttis kirjas kasutusele õ-tähe. Ärkamisajal kujundasid _____ (eestikeelne – ains. os) kirjasõna ennekõike Johann Voldemar Jannsen, Carl Robert Jakobson ja Jakob Hurt. Isamaalisi _____ (tunne – mitm. os) õhutas Lydia Koidula luule. Koidula kirjutas ka näidendi „Saaremaa onupoeg“, millega ta pani aluse eesti rahvuslikule _____ (teater – ains. alaleü). Eduard Bornhöhe, keda peetakse Eesti algupärase ajalooainelise proosa _____ (rajaja – ains. saav), kirjutas kolm ajaloolist jutustust. Need räägivad eestlaste _____ (vabadusvõitlus – ains. seestü). Kirjandusliku _____ (mõte – ains. om) arendamisel tegi suurt tööd ka vaimulik Villem Reiman, kelle esinemised olid kantud _____ (rahvuslikkus – ains. seestü). Eesti _____ (kunstiväärtuslik – ains. om) näitekirjanduse rajajaks peetakse August Kitzbergi, kelle _____ (näidend – ains. kaasaü) „Tuulte pöörises“ avati Vanemuine kui kutseline teater.

(TEA entsüklopeedia eriväljaande „Eesti Vabariik. Maa. Rahvas. Kultuur“ põhjal.)

4. Otsusta, milline tegusõna sobib lausesse ja tõmba teised maha. 5 punkti

1. Muusikakoolis õppisime mitut muusikariista **käsitama/käsitlema/käsitsema**.
2. Finišis **edastas/edendas/edestas** Jaan lähimat konkurenti kolme sekundiga.
3. Õpilane **omandas/omistas/omastas** teooria kiiresti ja asus ülesandeid lahendama.
4. Rändur **seiskus/seisatas/seiskas**, vaatas üllatunult ringi, kuid astus siis edasi.
5. Tuntud dirigent **juhatas/juhendas/juhtis** kontserdil noorte sümfooniaorkestrit.